

Világosítsd föl gyermeked!

Megemlékezés a kitelepítések 60. évfordulóján Jászkiséren

**„...üldöztetünk, de el nem hagytunk, tiportatunk, de el nem veszünk...”
(2Korinthos 4, 9)**

A kitelepítések 60. évfordulóján felavatott emléktábla jelmondata arra emlékeztet bennünket, hogy 1951. május 21. és július 18. között közel 5000 családot, 15 ezer embert hurcolt el Budapestről az ÁVO, beleértve a csecsemőket és aggastyánokat is. A fővárosból Jászkisérre 123 család több, mint 300 ártatlan ember került.

A tragédia 60. évfordulóján tisztelettel meghajtjuk fejünket a kitelepítettek és a jászkiséri befogadó családok előtt.

A múltat eltörölni nem lehet, de elfelejteni sem szabad. Sajnos nemzedékek nőttek fel úgy, hogy nem tudnak a kitelepítésekről, mert történelmünk a mai napig meghamisított és elhallgatott.

Eljött az ideje annak, hogy annyi hazugság után történelmünket egészben lássuk.

Az elmúlt évszázadban két teljesen egyforma sémára működő totális diktatúrát ismertünk meg és szenvedtünk végig: a fasiszmust és a kommunizmust. Közös vonásuk: a szervezett tömegterror volt.

A végeredmény iszonyatos: 25 millió ember pusztult el a fasiszta diktatúrában, és 100 millió ember szerte a világban, a kommunista eszme uralma alatt.

Döbbenetes számok. Ha az ember belegondol: elképed és megborzong.

Ezek után az erkölcsi relativizmus csapdájába kerülünk, ha megleégszünk annyival, hogy bíráljuk az apartheid-t, a rasszizmust és a fasiszmust minden formáját, ugyanakkor hallgatunk a kommunizmus bűneiről. (Tőkés László). Nem lehet valaki hiteles demokrata és antifasiszta, ha ugyanakkor nem antikommunista és ez fordítva is igaz. A szocializmus szerte a világban kriminalisztikai és pszichiátriai kompetenciának tekinthető. (Czakó Gábor).

És Nyugaton még ma is sokan gondolják úgy, hogy a kommunizmus eszméi alapvetően megfelelték, azonban az a fajta kísérlet amit a Szovjetunióban és a csatlós államokban akartak megvalósítani, nem volt sikeres. Micsoda eufémizmus!

József Attila akit a proletáriátus költőjének aposztrofáltak, már a 30-as években arra figyelmeztetett bennünket prófétai előrelátással, hogy a német nemzetiszocializmus és a szovjet nemzetközi szocializmus ugyanaz: fasiszta kommunizmus. A költő kérése:

Világosítsd föl gyermeked:

A haramiák emberek...,

...És vigasztald meg, ha vigasz

a gyermeknek, hogy így igaz.

Talán dünnyögi egy új mesét,

fasiszta kommunizmusét.

Az abszolút erkölcsi értékítéletnek erre a szintjére kell felemelni a kommunizmus megítélést!

Vajon miért hallgat Nyugat a szovjet vézskorszakról? Hogyan lehetséges, hogy miközben a holokauszt esetében megtörtént a felelőségre vonás, a kommunizmus alatt elkövetett emberiség elleni bűncselekmények a mai napig büntetlenül maradtak?

Pedig a hatvan éve történt kitelepítés és szovjetizálás világosan megmutatta annak minden barbarizmusát embertelenségét és tisztességtelenségét.

A fő cél az osztályellenség megsemmisítése volt.

Kik voltak ők? Egykori arisztokraták, történelmi családok, magas rangú katonatisztek, gazdag zsidó családok, akik néhány évvel korábban még a náci koncentrációs táborok

poklaiban voltak, valamint földbirtokosok, gyártulajdonosok. Számukra az 1951-es kitelepítés csak a kezdet volt. Erről Széchenyi Kinga nagyszerű előadásából délelőtt már hallhattunk, és a *Megbélyegzettek* című, tudományos igényességgel írt könyvéből bővebbet is megtudhatunk. A kitelepítettek nem térhettek haza lakóhelyükre, a lakásukat, ingóságukat soha nem kapták vissza. Földön futók lettek, és rendőrségi megfigyelés alatt álltak. Faludy Györgyöt a politikai tiszt figyelmeztette - amikor elengedték - hogy hat év börtönbüntetés jár, ha a deportálásról beszélni mer. Amennyiben bárki érdeklődne a történekről, az illetőt köteles azonnal feljelenteni, és ha valaki arról kérdezné, hogy hol volt az elmúlt években, azt kell válaszolnia: tanulmányi úton voltam a Szovjetunióban.

Állás kereséskor - és ami egy szülő számára talán a legfájdalmasabb - gyermekeik továbbtanulásakor súlyos diszkrimináció érte őket: középiskolába nem mehettek. Az egyetemi felvételnél ab ovo működött a szocialista numerus clausus. Priusz nélkül, az egyetemre felvetteknek csak 10%-a lehetett értelmiségi származású. Az osztály idegenek akármilyen jó tanulók is voltak, egyetemi felvételt nem nyerhettek. Széchenyi Kingát akinek családját először Jászkisérre, majd Kőtelekre deportálták, az érettségi után csak hét év múlva vették fel az ELTE-re.

Az osztályellenség kategóriájába sorolták a kulákokat is. Sztálin legjobb magyar tanítványa Rákosi Mátyás hadat üzent a kulákoknak is. Ők a 25 holdnál több földdel rendelkező gazdagabb paraszti rétegek voltak.

Veres József miniszterhelyettes felhívta a figyelmet az éberség szükségességére, mert „a kulákság, a maga állati mivoltában mindenre képes, elkezd szabotálni, gyújtogatni, megkörnyékezi a rendőr bajtársakat részben a csinos lányán vagy a feleségén keresztül...”

Valójában a kulákok a magyar mezőgazdaság, a magyar falu legtehetségesebb - mai szóhasználattal - kis és középvállalkozói voltak. Istenhívő, szorgalmas, tehetséges emberek. Ilyenek voltak a jászkisériek, ilyenek voltak őseim, nagyszüleim is: hitvalló redemptus reformátusok, becsületes emberek és jó magyarok. Apai Nagymamám Jászkiséren az Akácfa utca 17.szám alatt lakott. Hozzá is kerültek kitelepítettek.

A korabeli sajtó verbálisan lincselte, az ÁVÓ likvidált, a szovjet Visinszkij magyar helytartói akasztattak A kommunista diktatúra bár mérhetetlen szenvedést okozott célját nem érte el, mert voltak akik emberek maradtak az embertelenségben.

Jászkisér nagy empátiával, együttérzéssel fogadta a kitelepítetteket és szívébe zárta őket. És ez a szeretet kölcsönös volt.

Erről a csodáról vallanak a kitelepítettek levelei is: Heinrich Zsuzsi Kanadából a következőket írta: „*Kedves Erzszi! Telefonbeszélgetésünk alatt említettem Neked, hogy leveled első sorait olvasva meg kellett állnom, mivel nem tudtam tovább olvasni, könnyeimtől nem láttam, emlékeim úgy megrohantak kristálytisztaságukban, szinte a múltat mindent jelenné varázsolva, magával sodorva. A mi életünkben Jászkisér igen mély nyomot hagyott szívünkben és emlékeinkben. Úgy, mint a legfájdalmasabb megtorlással, ugyanakkor a legnemesebb emberi önfeláldozó szeretettel is Jászkiséren találkoztunk először Abonyi Erzszi Néni személyében, és később rajta keresztül a sok jószívű jászkisériekben.*

Köszönöm a meghívást nem csak a magam nevében, hanem drága jó Szüleim, Nagymamám nevében is, ugyanakkor felajánlva édes jó Erzszi Nénink drága jó emlékére.

Ők mind négyen kimondhatatlanul boldogok lettek volna, ha megélhették volna ezt a számunkra oly sokat jelentő emlékünnepséget, melynek alkalmával szülőhazánkban legalább Kati testvéremmel együtt mi is újra visszanyerhetjük az oly rég elveszett emberi mivoltunkat, megbecsülésünket. Őszintén szólva magam sem hittem, hogy álmodtam arról, hogy valaha is – nem csak az én életemben – de bármikor a jövőben, Jászkiséren erre az emlékünnepségre sor kerülhet”.

Mi volt a titka ennek a csodálatos szolidaritásnak, a kölcsönös segélynyújtásnak? Hiszen iskolázottságban és szocializációban merőben teljesen más társadalmi réteget zártak össze

egymással. A kitelepítettek neveltetése, kultúrája? A földműves ember természetközeli életformája, ami kemény, de becsületes munkát ad az embereknek fizikai, lelki és erkölcsi értelemben? Bizonyára mindkettő, de az igazi titok a hit, a közös kapaszkodó, a láthatatlan összekötő híd, a Gondviselő Isten volt. Mindannyian rabok voltunk saját hazánkban, szabadságunk elveszett. Kálvin szerint a megrendíthetetlen keresztyén hit akkor születik, ha Istent, Igéjében keressük. Mind az üldözöttek mind a befogadók Istent keresték és megtalálták Pál apostol. 2. Korinthusbéliekhez írott levelében:

„Az Úr pedig a Lélek, ahol az Úrnak lelke ott a szabadság”, és a szabadság csak szeretetben bontakozhat ki teljesen. Jászkiséren ez megtörtént, az Ige testet öltött.

Ennek köszönhetően valamennyien a lét szellemi dimenziójában, egy belső lelki emigrációban tudtak élni. Egymásnak erőt és szeretet adva, hitük segítségével őrizték meg testi és lelki integrációjukat.

Szüleinket, nagyszüleinket úton-útfélen lefasisztázták Sorsukat mégis méltósággal viselték. Mindenüket elveszítették, de tartásukat sohasem és ezzel életre szóló példát mutattak gyermekeiknek, unokáiknak, környezetüknek és adnak a ma élőknek is. Nekünk is.

A németországi Wuppertal - Barmenben a német keresztyének egy nyilatkozattal vették fel a harcot a nemzetiszocializmussal szemben 1934-ben, amely a következő latin mondással zárult: *Isten Igéje örökké megmarad*. Kálvin nyomdokain jártak abban a meggyőződésben, hogy minden keresztyén bölcsesség kezdete és vége Isten igéjében van. Ez a nyilatkozat volt a Barmeni Hitvallás.

Ebben a német városban ma egy emlékmű áll figyelmeztető jelként: két ember csoportot ábrázol, az egyik, akik előrelendített karral üdvözlik Hitlert, és a másik ahol csak kevesen gyűlnek a Biblia köré, de az ő a karjuk mozdulatlan. (Barbara Rudolph).

Az igazságtalanul megbélyegzett szüleink és nagyszüleink Jászkiséren mindig a Biblia mellé álltak és karjuk mozdulatlan maradt a nemzetiszocializmus idején, és mozdulatlan maradt a *Szabadság elvtársak* köszönés kötelező karlendítésénél is a nemzetközi szocializmus idején.

A kitelepítettek rehabilitációja a mai napig nem történt meg. Megkövetés, kárpótlás nem volt. A kitelepítettek a lakásukat a mai napig nem kapták vissza!

És mi történt a kitelepítés végrehajtóival? Semmi. A tettesek következmények nélkül élnek a kitelepítettektől elvett nagy értékű lakásaikban. A sors furcsa igazságtalansága, hogy a tanácsai lakásokká lett egykori otthonaikra az ávósoknak, egykori pártvezetőknek elővásárlási joguk volt, a 80-as évek végén. Így a több milliós értékű lakásokat fillérekért vásárolhatták meg. Az egyébként dúsgazdag, és nem is olyan régen még miniszterelnök, a mai napig abban a rózsadombi villában lakik, amit előbb a fasiszta hatalom, később 1945 után a kommunista hatalom rabolt el zsidó honfitársunktól.

A rémtettek elszenvedői nem akarnak megtorlást, csak az igazság érvényesítését, a tények feltárását. A megbocsátás Isten kezében van, aminek a megbánás, a bűnbánat az előfeltétele. Igazságot szeretnének! A vasfüggöny mögül érkezett II. János Pál pápa, amikor először járt Magyarországon 1991-ben nem véletlenül szólt az igazságról „*amely nem veszíti el aktualitását, miként a jóság, az igazságosság és a szentség*”.

Egy neves közgazdász szerint ma már közhely, hogy a világ laboratóriuma: az Egyesült Államok, a világ gyára: Kína, a világ múzeuma: Európa.

Ebben a múzeumban nekünk hol a helyünk, mit üzenünk a jövőnek, gyermekeinknek, unokáinknak? Azt már tudjuk, hogy a szocializmus halálos ember kísérlet volt, milliókon.

A kapitalizmus a korlátlan növekedés gyógyíthatatlan rákjában szenved.

Marad tehát a harmadik út, a megtérés, a visszatérés a lét szellemi dimenziójához. (Lánczi András). Ebben segít nekünk XVI. Benedek pápa *Caritas in veritate* című pásztorlevele.

Magyarul *Szeretet az igazságban*, amely társadalmi kérdésekkel foglalkozik.

Az enciklika szerint a globalizmus, ha jól irányítják, hozzájárulhat a világ fejlődéséhez. A világválság megoldásához szükséges pénzügyi, gazdasági reformokon túl, azonban morális megújulás szükséges.

Gyermekeinknek tudniuk kell, hogy csak a hit és az erős identitás véd meg bennünket. Aki tudja kicsoda, az könnyebben fogja eldönteni mit akar, mit szabad tennie, és az igazságban létrejövő szeretet képes megváltoztatni az embereket. Hatvan éve ez történt Jászkiséren!

Ezért nem csupán a költő kérése, hogy erről: világosítsd föl gyermeked!

Adjad Urunk, hogy lássuk a világosságot, Te szent igédet, az egy igazságot!

Ez a 225. zsoltár 5. versszaka. Amikor hatvan évvel ezelőtt ez az ének zúgott a jászkiséri református templomban, mindenki értette ennek üzenetét.

Dr. Nemes András a Jászkisériek Baráti Társasága elnökének emléktábla avató beszéde Jászkiséren, a kitelepítések 60. évfordulóján, 2011.május 28-án.

A Jászkisériek Baráti Egyesülete köszönettel tartozik mindazoknak, akik lehetővé tették ezt a megemlékezést és külön köszönet jár Gubicz Andrásné dr.Csejtei Erzsébet gyógyszerésznő, önkormányzati képviselő áldozatos munkájáért.